

SIMPOSIO DELL'AISC

TRADUZIONI E GENEALOGIE *Letteratura Catalana e Italiana in Prospettiva Comparata*

Napoli, 11-12 dicembre 2023

Simposio annuale dell'Associazione Italiana di Studi Catalani
Traduzioni e genealogie. Letteratura catalana e italiana in prospettiva comparata

(Napoli, 11-12 dicembre 2023)
<https://aiscatalani.it/>

Comitato scientifico

Francesco Ardolino, Katuscia Darici, Nancy De Benedetto,
Emanuela Forgetta, Cèlia Nadal Pasqual

Comitato organizzativo

Emanuela Forgetta (coord.), Francesco Ardolino, Katuscia Darici, Nancy De Benedetto,
Flavia Gherardi, Augusto Guarino, Cèlia Nadal Pasqual, Núria Puigdevall Bafaluy

Sedi dello svolgimento

Suor Orsola Benincasa, via Santa Caterina da Siena 37
Accademia Pontaniana, via Mezzocannone 8

Con il patrocinio di

Institut Ramon Llull
Centro di Studi Catalani dell'Università per Stranieri di Siena
Delegazione del Governo della Catalogna in Italia

Lunedì 11 dicembre

Università Suor Orsola Benincasa
Aula Leopardi (primo piano)

14:45 Accoglienza

15:00 Inaugurazione e saluti istituzionali

15:30 Conferenza inaugurale: Gabriella Gavagnin, Universitat de Barcelona

Attori e fattori trainanti delle traduzioni: riflessioni all'incrocio tra letteratura italiana e letteratura catalana

16:45-17:45 Riunione annuale dei soci

* * *

19:30 Aperitivo corale e presentazione volume "Progetto giovani dell'AISC" - TheSparkHub /
Piazza Bovio 33

21:00 Cena sociale

Martedì 12 dicembre

Accademia Pontaniana

09:00 – 11:00 Sessioni parallele

Sessione 1: Genealogie letterarie italo-catalane, Aula Magna

Modera: Francesco Ardolino

Marta Marfany, Universitat Pompeu Fabra. *Cartes sobre Dante: la correspondència entre els erudits Ramon d'Alòs-Moner (1885 – 1939) i Mario Casella (1886 – 1956)*

Pep Valsalobre, ILCC-Universitat de Girona. *Pere Serafí i l'aposta italiana per fertilitzar la tradició poètica catalana al Cinccents*

Gonçal López-Pampló, Universitat de València. *La pedrera del Zibaldone: glossaris, dietaris, articles. Reescriptures i innovacions en l'assaig en llengua italiana i catalana*

Clàudia Costa Cantos, Universitat de Girona. *Relacions epistolars i traductològiques entre la Renaixença i els escriptors italians*

Elisa Tamani, Universitat de València. *El dolor d'un pare. La poètica del dol en Vicent Andrés Estellés i Giuseppe Ungaretti*

Sessione 2: Genealogie letterarie italo-catalane, Aula Giovanni Pontano

Modera: Flavia Gherardi

Vicent Josep Escartí - Antoni Ferrando, Universitat de València / IIFV - IEC. *Enrico Cardona, Dell'antica letteratura catalana (Napoli, 1878). Genealogie letterarie e scambio culturale tra Italia e cultura catalana*

Ramon Pinyol i Torrents, professor emèrit de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya / Maria Àngels Verdaguer i Pajerols, Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya. *La «qüestió vaticana» i la reacció dels escriptors catòlics catalans. El cas de Verdaguer*

Oriol Prat Altimira, Universidad de Salamanca. *Enamorar-se al tramvia: la figura de la passant en la poesia de Josep Carner, Joan Salvat-Papasseit i Vincenzo Cardarelli*

David Portillo de Barrio, Universitat de Girona. *Suprimir una eternitat. Josep Pla a l'Antologia di Novelle Catalane (1926)*

J. Àngel Cano Mateu, Universitat de València. *Itàlia en l'obra de Josep Pla: una anàlisi de la confecció de Cartes d'Itàlia (1955 i 1969)*

Sessione 3, Genealogie letterarie italo-catalane, Sala del Lucernario

Modera: Núria Puigdevall Bafaluy

Isabel Turull Crexells, Università di Roma La Sapienza. *La via catalana de Giuseppe Tavani.*

Diego Albarracín, Universitat de València. *Joan Fuster i els clàssics italians a «Jornada de las Artes y las Letras»*

Carles Cortés, Universitat d'Alacant. *Influències culturals italianes en l'obra pictòrica d'Antoni Miró: el grup Denunzia de Brescia*

Noemí Montetes-Mairal y Laburta, Universitat de Barcelona. *Dionisio Ridruejo: un falangista gens convencional enlluernat per Catalunya i Itàlia*

Amaranta Sbardella (traduttrice e scrittrice). *La Barcellona editoriale tra Italia e Catalogna. Per una mappatura di scambi, incontri e traduzioni*

11:00 - 11:30 coffee break

11:30 – 13:30 Sessioni parallele

Sessione 4: Genealogie letterarie nella scrittura delle donne Aula Giovanni Pontano

Modera: Nancy De Benedetto

Simone Sari, Universitat de Barcelona. *Difendere Eva nel Quattrocento: le soluzioni di Isabel de Villena e di Isotta Nogarola*

Paula Marqués Hernández, Università Ca' Foscari di Venezia. *Coses que no es diuen: maternitats subalternes i avortament en la narrativa catalana i italiana*

Laura Sellés, Universitat d'Alacant. *La recepció del tríptic lèsbic d'Eva Baltasar a partir dels contextos català i italià*

Irene Sieni, Università per Stranieri di Siena. *Lucia Pietrelli: identità e appartenenza culturale di una scrittrice esofona*

Meritxell Matas Revilla, Universitat de Barcelona. «Sotto la corazza della nostra poesia»: *La traducció a l'italià de les poetes catalanes del XXI*

Sessione 5: Genealogie letterarie nella scrittura delle donne, Sala del Lucernario

Modera: Alessandra Maria Giovannini

Ivet Zwatzko i Pou, Sapienza Università di Roma. *Aloma e La strada che va in città: la rappresentazione spaziale in Mercè Rodoreda e Natalia Ginzburg a confronto*

Joan Borja i Sanz, Universitat d'Alacant. *Carmelina Sánchez-Cutillas i Natalia Ginzburg: literatura, memòria i vida des de les fronteres del silenci*

Irene Mira-Navarro, Universitat d'Alacant. *Les formes del trencament i de la pertinença en La ciutat i la casa, de Natalia Ginzburg i Els possessius, de Jenn Díaz*

Ivan Lo Giudice, Università Ca' Foscari di Venezia. *Paulina Pi de la Serra: femminismo, radio e Pecat original*

Sessione 6: Genealogie letterarie nella scrittura delle donne, Aula Magna

Modera: Anna Maria Compagna

Maria Carreras i Goicoechea, Università di Catania. *La recepció de Najat El Hachmi a Itàlia*

M. Àngels Francés Díez, Universitat d'Alacant. *Genealogies en construcció: Mariolina Venezia, Montserrat Roig i Raquel Ricart*

Lídia Carol Geronès, Università di Verona. *Montserrat Roig a Venezia. I rapporti fra la scrittrice barcellonese e la cultura italiana: cronistoria di un amore tradito*

Úrsula Vacalebri, Università Federico II di Napoli. *Les lingüistes, el gènere gramatical i el feminisme a Itàlia i als Països Catalans: visions integradores i difusores*

Carla Mira Anton, Universitat d'Alacant. *La construcció de genealogies femenines en l'assagística catalana. Connexions contextuals i filosòfiques amb el feminisme italià*

13:30 - 15:00 pausa pranzo

15:00-16:00 – Performance poetico-musicale del duo Jansky

16:00-18:00 Sessioni parallele

Sessione 7: Translation Studies, Aula Magna

Modera: Pietro Cataldi

Joan Santanach, Universitat de Barcelona. *«Questo libro s'appella il Libro della doctrina puerile»: vincles de la traducció italiana medieval de la Doctrina pueril amb la resta de la tradició textual*

Martí Freixas, Universitat Leipzig. *Les traduccions catalanes de la Commedia de Dante: una anàlisi lèxica.*

Víctor Vila Ramírez (independent researcher). *Ancora una trasformazione: tradurre Horcynus Orca al catalano*

Simone Cattaneo, Università degli Studi di Milano. *Quaranta-cinc anys de traduccions del català a l'italià (1978-2023): un balanç quantitatiu i qualitatiu*

Sessione 8: Translation Studies, Aula Giovanni Pontano

Modera: Valentina Ripa

Patrizio Rigobon, Università Ca' Foscari di Venezia. *La fortuna italiana di Mar i cel di Àngel Guimerà, testo e rappresentazioni (III).*

Gemma Bartolí Masons, Universitat de Girona. *La traducció al català de La fiaccola sotto il moggio, de Gabriele D'Annunzio, en el marc del Teatre Íntim.*

Bernat Reher (pubblicista teatrale). *Proposta de comparació entre els models lingüístics de Josep Maria de Sagarra (1894-1961) i Raffaele La Capria (1922-2022)*

M. Carme Bernal Creus, Professora emèrita de la Universitat de Vic. *Recepció i traducció a Catalunya de les escriptores místiques italianes.*

Rafael Roca, Universitat de València/IIFV - IEC. *Blasco Ibáñez tradotto in italiano*